

DÉLSOMOGY

Megjelenik Szigetvárott hetenkint egyszer: Vasárnap.

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 8 korona. — Félévre . . . 4 korona.
 Negyedévre . . . 2 korona 50 fill.
 — Egyes példány ára 20 fillér. —

Dr. Kriszt Béla
 főszerkesztő.
Bárvárh Gyula
 felelős szerkesztő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Igmándy-utca 60. szám.

Kéziratot vissza nem adunk.
 Nyílt-tér garmond sora 40 fill.

A városfejlesztés eszközei.

(Ipar, kereskedelem, idegenforgalom.)

(i.) A városok fejlődésében jelentékeny szerepe van az iparnak és kereskedelemnek. Ezekről függ nagyrészt a város polgárainak anyagi jóléte, ezek hozzák létre azt a forgalmat, liktető, eleven életet, mi a városokra annyira jellemző. Nagy súly fektetendő tehát a városfejlesztés ezen lényeges eszközeire.

Magának a városnak mint erkölcsi testületnek, mint hatóságnak nagy kötelességei vannak az ipar és kereskedelem fölvirágoztatásában. Gondoskodni köteles arról, hogy megfelelő iskolák legyenek, melyek az általános ismereteken kívül kellő szakismerettel is ellátják az ipari és kereskedelmi pályákra lépőket. Ha ilyen iskolákat létesíteni és állandóan fenttartani nem lehet, gondoskodnia kell legalább arról, hogy megfelelő időszakon tanfolyamokon művelhesse szakmájában magát az iparos és

kereskedő. Buzdítsa ilyen tanfolyamok tartására a társadalmat. A társadalom arra képes tagjai pedig érezzék kötelességüknek az ilyen tanfolyamok szervezését és fentartását.

Erre a célra alkalmas kiinduló pontokul és helyül szolgálhatnának a kath. legényegylet, a keresk. ifjak köre, a munkások Petőfi egylete, melyek ez idő szerint csak tespednek, holott jelentős kultur szolgálatokat teljesíthetnének.

A társadalomnak nagy jelentőségű kötelességeként kell e részben fölismerni a helyi ipar és kereskedelem pártolását. Az orvos, az ügyvéd, a városi tisztviselő, de mindenki jövedelmét, keresetét vagy legalább is a városi élet előnyeit jó részben a városnak s a közeli vidéknek köszöni. Illő és természetes tehát, hogy amit a várostól, a vidéktől kap, annak adja vissza. — Meg kell érteni e jelszó jogosságát: pártoljuk a helyi ipart és kereskedelmet! Nem csak kötelességet teljesítünk ezzel, hanem ha okosan és következetesen működünk ez irányban, akkor rövid idő

alatt fölvirágoztatjuk a helyi ipart és kereskedelmet s így sokat teszünk a város fejlesztésére.

Szólni lehet itt még a gyáralapításról. Mivel nem véletlen műve, hogy helyenként gyárak, iparvállalatok létesülnek, ennél fogva a gyáralapítás körül van magának a városnak is kötelessége. Ez az, hogy kellő üzleti szellemmel, előrelátással és előzékenységgel keresni kell az összeköttetést üzleti emberekkel, felhívni gyáralapításra figyelmüket. — Egy kaszárnya, iskola vagy hivatalért valóságos versenyt tartanak a városok, holott egy-egy iparvállalat létesítése sokkal könnyebben menne.

Fontos szerepük van az ipar és kereskedelem s így a városfejlesztésre az időszakon kiállításoknak. — Egy-egy ipari vagy műkiállítás sok tanulsággal jár, e mellett a város külső képén is maradandó nyomot szokott hagyni, mert a kiállítás területe s a hozzávezető utak rendszerint rendezetnek. Ezenfelül egy kisebb szabású főleg iparművészeti

Románcaz.

— Irta: Peti Sándor. —

I.

„Szép Juliska! mi baj bánthat?
 Mért vagy olyan beteg-bágyadt?
 A két orcád hervadt rózsá:
 A szemedet könnyár mossa.

Selyem hajad téped rázod:
 Kis galambom mi a gyászod?
 Miért a nagy búsulásod,
 Szivettépő szótlanságod?*

Édes anyám minek kérdi!
 A bajomat ugyse érti . . .
 Nincsen annak gyógyítója
 Itt e földön — csak a sirba . . .

II.

Lehullott az őszi rózsá,
 Ólmos hideg eső mossa!
 Zúg a szellő sir a levél
 Szép Juliska! hova lettél?

. . . Szép Juliska talpig gyászba,
 Bánat örli, hideg rázza.
 Úgy siet a temetőbe —
 Ráborul egy márványköre.

Ajakáról sir a nóta
 Bús gilicze madár módra,
 Az a hideg márványtábla
 Minden üdve, letört álma.

. . . A kelő nap magosan jár . . .
 Szép Juliska nem beteg már,
 Nem szól, nem sir, nem ejt könnyet,
 Még a szíve se ver többet.

A szép Regináid.

Irta: Szöllösi Zsigmond.

Lapunk jogositott kiadása.

Regináid, a szép Regináid csak úgy ropogtatta az asszonyi szíveket, mint a gyermek a cukrot. Vagy hogy méltóságosabb hasonlattal éljek, úgy bánt velük mint vihar a falevéllel: csak rájuk fujt és már lesodorta őket, nem mondom, hogy hivatásos nőcsábító volt, mert nem is fáradozott azzal hogy csábítgassa őket. Egyszerűen hagyta őket csabulni. Ha valamelyik szép asszony ilyenformán rimázkodott hozzá:

— Kedves szép Regináid, legyen szíves csábítson el engem! — a szép Regináid gunyos mosolyra vonta ajkait és így válaszolt:

Férfi öltöny-szövetek! Nem szükséges idegenbe pénzünket küldeni, mert már elegendően meggyőződtek arról, hogy a férfi szöveteket 35%-kal olcsóbban beszerezhetjük **Pécsett Lechner és Felischer** kizárólagos posztógyári raktárában, ahol legdusabb választékot találunk, honi, angol, brünni és egyéb, gyártmányú szövetekben. Maradékot, míg a készlet tart rendkívül olcsón számítunk.

vagy műkiállítás kisebb városokra nézve sem lehetetlen s az idegenforgalomra is jó hatással van.

Az idegenforgalom jelentékeny eszköz a városfejlesztésre. Sok kisebb-nagyobb külföldi város főjöveldelmi forrását az idegenforgalom adja, érdemes tehát annak fokozása érdekében egyet mást tenni.

Az idegen forgalom szempontjából fontos a köztisztaság és városszépítés. A tiszta és szép városokat szívesen látogatja az idegen, különösen, ha ott még mű és történelmi emlékeket is talál.

A köztisztaság nálunk bizony alacsony fokon áll és sok mindent lehetne e kérdésben felhozni, de legyen elég itt csak annyi, hogy a közönségnek magának is jobban kellene ügyelni a köztisztaságra. Nem volna szabad mindent az utcára kiszórni vagy jártunkban-keltünkben eldobálni, hiszen az utca mégsem szemétdomb.

A városszépítés elsősorban városrendezési kérdés, de sokat lehet tenni e téren az építkezéseknél. A városnak kellene műértőkkel terveket készíttetni s azt a díjtalanul vagy csekély díj ellenében a kisebb építkezéseknél a közönség rendelkezésére bocsátani úgy, hogy még a legszerényebb házikó is bizonyos műértékkel bírjon. Gondot kellene fordítani kapuajtók és kerítések művészi, izléses kivitelére. A székely és kalotaszegi falvakban az egyszerű falusi nép népies izlésű de valóságos művészi kerítéssel és kapukkal látja el házát. Nálunk mennyi alkalom volna erre. Milyen sivár látvány a plébánia

és más több házak rozoga, idomtalan kerítése a város kellő közepén. Pedig minden nagyobb áldozat nélkül szép-pé lehetne ezeket tenni. — A városszépítésre igen alkalmas a virágdiszítés, fásítás, parkoz. s. Nálunk a város bel-sejében alig látni virágot, fát.

Pedig a Pozsonyi és Nicsovics házak virágos udvarai milyen szépek s a Balogh-féle ház emeleti ablakain milyen ügyes a zöld futóka. Az Olvasóegylet kertjét dicsekvéssel mutatják meg mindenkinek, de azért a templom és plébánia körüli téren egyetlen virágágy sincs. A virág kultusza széppé, kedves-sé és kellemessé tenné az utcákat, kisebb tereket és házakat s így az egész várost.

A történelmi emlékek szerepe az idegenforgalom tekintetében elsörendű, nálunk még sem történik semmi ez emlékek megóvása, felkutatása, összegyűjtése és hozzáférhetővé tételére. Az idegen azt hiszi, hogy Szigetvár tele van történelmi emlékekkel s gazdag múzeuma van. Pedig csalódva fogja tapasztalni, hogy a meglévő történelmi emlékek nehezen hozzáférhetőek, elhanyagoltak, gyűjteményünk meg egy ládára való sincs. Az idegenforgalom növelése érdekében a Zrínyi ünnepet fényesebben kellene megülni, Szigetvár történelmi jelentőségét az ujságokban több ízben és formában kellene emlegetni, vele egy kis reklámot kellene csapni vagy legalább is arra kellene törekedni, hogy a szomszéd városok tanulóifjúsága esztendőnként ide zarándokoljon.

Öszinte szavak a polgári iskoláról.

Lapunk legutóbbi számában jeleztük, hogy a polgári iskolában felmerült sajnálatos eseményre vonatkozó előző közlésünk még kiegészítésre szorul. Első közleményünkben az esetnek legkínosabb részleteit és tulajdonképeni szülő okát még azért nem hoztuk nyilvánosságra, mert kötelességünknek tartottuk annak valóságáról megbízható uton értesülést szerezni.

Ma midőn már egész valóságában ismerjük az eseményeket, sajnálattal kell közölnünk, hogy Ürmös Péter rajztanárnak antiszemita érzelmei fejlesztették az esetet odáig, hogy nyilvános botrány lett belőle.

Ezen felekezeti érzelem megnyilvánult benne már akkor, midőn Grosz Samu kinevezése hivatalosan tudomására jutott, kijelentvén azt, hogy ha az az ur zsidó, úgy eiüldözöm ezen állásából. Tanár társával érintkezése közben több ízben megvetően nyilatkozott a zsidókról; utóbb harmadik személynél elmondta, hogy bármily sértő kifejezéssel illeti őt egy zsidó azzal ő nem törődik, mert zsidó úgy sem sértheti meg őt; végre az ismeretes verekedés után hivatalbeli főnöke előtt is kijelentette, hogy olyan tantestületnek, melynek zsidó tagja is van, ő nem kíván tovább tagja maradni.

A most felsorolt esetek elhalgatásával a közönséggel szemben elvállalt kötelességet sértenénk meg, miért is megbízható értesüléseink alapján kénytelenek vagyunk azokat köztudomásra hozni, megbírástát azonban a nagyközönségre bizzuk, melynek egyik érdemes tagja felszólításunkra véleményét lapunk főszerkesztőjéhez intézett alábbi levélben fejt ki:

Kedves barátom!

A szigetvári polgári iskolában lefolyt botrányos esetről táplált nézetemet óhaj-tásomhoz képest a következőben közlöm:

— Szegények! — mormogta.

Egyszerre aztán elfogytak a levelek.

Egy szép napon egyetlen egy se jött, se rózsaszínű, se sárga, se fehér. A szép Regináld kétszer is megkérdezte a kecske-örző leányt, aki a leveleket szokta kihozni a faluból:

— Nem jött levelem?

— Nem jöve instálom.

Ekkor már boszus volt a szép Regináld és amint telt a nap, egyre nőtt az elkeseredése. Mély megvetés töltötte el a lelkét és szenvedélyesen ismételtette:

— Hálátlan népség!

De másnap megint nem hozott levelet a leány.

A szép Regináldnak most már ököibe szorult a keze. Nagy lépésekkel járt fel és alá a négytornyú kastélyban és nehéz léptei alatt döngött a talaj. Délután már azzal foglalatoskodott, hogy olvastatta a régi leveleket, amelyeket véletlenül elfelejtett elégetni. Alkonyatkor pedig kitört kebléből a sóhajlás:

— Csak még egy akadna, aki hívna!

A szép Regináld ezután busan járta az erdőt, a hegyet. Immár nagyon egészséges volt és a szíve szörnyen szomjazta a

— Maga egy kicsit el van bizakodva, pinyökém. Azon már túl volnék, hogy én csábítsam el magukat: de ha az a malheur érte, hogy belém méltóztatott bolondulni hát csak csábítson el maga engem. Nem vagyok rossz fiú és megígérem ezennel, hogy nem fogok tulságosan vélekezni.

Mit tehettek a szegény asszonyok: ha őket nem akarta ostromolni a szép Regináld, hát ők ostromolták a szép Regináldot. Mert Regináld szép volt és ellenállhatatlan. Regináldba bele kellett bolondulnia minden asszonynak, ezt érezték az asszonyok és tudta Regináld!

Regináld tehát csak mosolygott és hagyta, hogy szeressék, amíg csak bírta a szerelmet. Sokáig bírta, de mikor már a soknál is több volt a jóból, megunt a dolgot.

Egy kicsit megcsömörlött a szép Regináld és kétségbeesetten fakadt ki:

— Örökké ez így nem mehet! Az én türelmemnek is van határa. Nagyon sajnálalak benneteket szegény szerelmes asszonyok, de én megszököm.

És szép Regináld megszökött. Elment a hegyek közé, ahol volt egy mohos kastélya, négy lapos toronnyal. Ebben lakott egy

öreg kulesár. Az öreg kulesárnak volt egy öreg felesége, meg egy fiatal leánya. Az öreg kulesár a kastélyt őrizte, a felesége a leányt őrizte a leány pedig kecskéket őrzött.

A szép Regináld bezárkózott a négytornyú kastélyba és fáradhatatlanul pihent. Minden tejet megivott, amit a kecskék adtak és minden tojást megevett, amit a tyukok tojtak. Így aztán volt annyi ereje, hogy a levelekre, a melyek kosárszámra jöttek utána, szépen ráírhatta a borítékukra, hogy „Vissza.”

És boldogan mosolygott, mikor készen volt valamenynyivel.

Hogy multak a napok, valamivel kevesebb dolga lett a szép Regináldnak. A levelek megfogyatkoztak és egy hónap múlva már olyan kevés jött, hogy a szép Regináld így gondolkodott:

— Talán el is olvashatnám őket.

Természetesen egyazon tartalma volt valamenynyinek. Keserű szemrehányás, majd enyhe hangja a bocsánatadásnak, végül pedig lázas sürgetése a türelmetlen vágynak.

Eleinte boszankodott rajtuk a szép Regináld, utóbb esendes részvétté enyhült a boszankodása.

Évek előtt a szigetvári polgárság fillért fillérre rakott és azon nemes-intentiótól vezérelve, hogy itthon megadhassa az ifjúságnak azt a minimális tudást, azt a legellemibb fokát a művelődésnek, mely az életben való boldoguláshoz megkívántatik — elhatározta hogy filléreit addig fogja hangyaszorgalommal gyűjteni, míg sikerül neki kitűzött célját elérni és egy polgári fuiskolát létesíthet.

A kegyes sors ezen szándékunkat hamarabb juttatta a megvalósulás stádiumába mintsem remélni mertük, mert küldött egy nemes szívű adakozót, ki hatalmas összeggel járulva a célhoz, azt elérni segített.

Néhány év előtt ez az iskola azután megnyílt és azon tudatban örvendettünk ennek, hogy keserves napi gondjaink mellett legalább az a megnyugvásunk lehet hogy gyermekeinket ép akkor, amikor a szülei gondoskodásra leginkább szorulnak, nem kell zord idegenbe küldeni, itthon szerezhetvén meg azt a tudást, azt a műveltséget, melyet előszabott utjaikon részükre elégségesnek tartunk.

Ámde az utolsó tanévnek eseményei felráztak bennünket, lerontották hitünket és gondolkodóba ejtenek, hogy nem-e volt jobb, amikor gyermekeinket mégis eltávolítottuk és idegenbe küldöttük őket és az idő alatt legalább elfelejtették a mi széthuzásunkat, és zsenge lelkeik nemlettek akkor megmértelyezze, amikor azok legfogékonyabbak?

Arról a botrányról van szó, mely a legutóbbi időben éppen a polg. iskola tanárai között lejátszódott, ezt szó nélkül hagyni, megjegyzés nélkül amellettsurranni nem lehet.

Ami magát a tényt illeti a megindított fegyelmi eljárás van hivatva megtorolni, annak elébe vágni ezen cikknek feladata nem lehet; de viszont mert közszájon forog a motívum, mely a botrányt kipattantotta, azt szó nélkül melőzni szintén nem lehet.

A pusztá tény ugyanis az hogy ez év elején a miniszter egy zsidó vallású tanárt nevezett ki a polgári iskolához Grosz Samu

személyében és amikor az igazgató ezen tényt a tanártestületnek bejelentette, Ürmös Péter rajztanár kijelentette, hogy „Ezt a zsidót innen kifogja üldözni.“

Lehet arról beszélni, kinek mi tetszik, ki mit vagy kit szeret; az ellen sem lehet elvből senkinek sem kifogása, ha a zsidót valaki szereti vagy nem szereti; ez lehet izlés, lehet lelki finomság, vagy lelki elzülés dolga, de ahhoz már szó fér, hogy egy állami intézetben, mely a zsidó felekezet adójából ép úgy tartatik fenn, mint bármely más vallásfelekezetü polgárok filléreiből, az a tanár fenyegetésétől valóra váltandó, egy tanártársa ellen valóságos hajszát indít, szemére veti zsidó ünnepeit, faját, vallását, gúny tárgyává teszi, szavahihető tanuk jelenlétében kijelenti, hogy az a sértés (legazemberezés) mely őt egy másik zsidó részéről érte, nem tekinthető sértésnek, mert zsidótól ered; sőt annyira megy hogy amikor folytonos zaklatásával arra készíti szerény végtelen türelmü társát, hogy az végül megsokalva a folytonos invectivákat és inzultusokat — vele szembeszállt és arczába vágja kezével azt a vizsantásitást melyet már hetek előtt megérdemelt: mondottam ahoz is szó fér, hogy annyira megy, hogy az őt ért elemiesapás után kijelenti, hogy történnék bármi, ő zsidóval egy intézetben meg nem marad.

Szó fér pedig mindehez nem csupán azon szempontból, hogy a most elmondott tények a fegyelmi vizsgálat eredményére milyen befolyást gyakorolhatnak; mert a pártatlan vizsgálatról fel kell tételeznem, hogy nem csak a dolog csattanóját kutatta, nem akarta újból csupán megerősítve látni azt az Ürmös Péter által letagadott pofont, hanem mivel pszichologus — hiszen minden bírónak keresni kell nem csak a tényeket, hanem a tettek rugóit is — kereste azt az indokot, mely egy szerény, senkit nem bántó kizárólag hivatásának élő tanárt a tetlegesség terére birt ragadni, mert ha ezt megkereste és megtalálta a vizsgálat, akkor nem csak büntet, de mint ember megérti a feljajdulást

mely az ártatlanul üldözöttből kitör, megérti hogy ember, az ember, ki méltóságát, vallását látja megtámadva és ha ezeknek kél — ha törvény ellenére is védelmére: emberileg cselekedett és tragikuma épen ebben nyilvánul; akkor a bíró megérti, hogy itt nem az üldözöttet kell büntetni, — az üldözött kell méltatlan viselkedéséből folyólag ártalmatlanná tenni.

De mondom nem csak ezen szempontból fér ehez szó; elvégre az a szerencsétlen zsidó tanár majd csak megvédi magát a hogyan tudja és a legrosszabb ami rá követhetnek — menesztik máshová, hol ugy lehet egy újabb Ürmös Péterrel hozza sorsa össze; hisz ez a sors az örökös küzdés, a folytonos hányatás, az örök üldözés sorsa, ő fogja tovább vonszolni igáját és fog városról városra járni, fogja a magyar nemzeti művelődés eszméit terjeszteni és marad tovább is az el nem ismert, magyarnak be nem fogadott idegen, szóval marad a *bolygó zsidó*, de a ki ennek daczára a nemzetnek hü fia, a a nemzeti eszméknek hü terjesztője, érzsében tettében a magyar nemzeti művelődés propagálója.

Ámde mit szóljunk ahoz, hogy olyan tanár tanítson az intézetben ki a zsidót nem szereti, mert zsidó; mit szóljunk ahoz, hogy ezen intézetben védtelen gyermekek, zsidó gyermekek vannak, kik a tanár kényének, kedvének védtelenül ki vannak szolgáltatva; ki mondhatja meg hol kezdődik és miben nyilvánul az ilyen tanár üldözése; lehet e megnyugvás abban, hogy a tanulókat értelmük szerint fogja classificalni; nem-e gyűlölteti meg a gyermekkel vallását már zsenge korában, nem e nyomja el a legkitünőbbet is csak azért, mert a szerencsétlen zsidónak született.

Mindmegannyi kérdés mely megoldást feleletet vár, melyet nemád meg az a fegyelmi vizsgálat, mit a verekedő professorok ellen megindítottak; és az eljárás csak a tüneteket gyógyítja, az pedig alapos gyógyulást nem hoz; a kórt magát kell gyógyítani

szerelmet. De ő a szép Regináld volt, aki ostrom nélkül meg nem adhatta magát és hívás nélkül vissza nem mehetett. Várta, várta, mikor jön a levél, amely epedő szóval édesgeti vissza, de az idő telt, levél nem jött és mennél több idő telt, annál kevesebb lesz a reménysége, hogy jöjjön.

Majd belehalt már a bánatba; de a sors kedvelte a szép Regináldot, — hisz a sors is csak asszony! — és egy napon újongva jött a kecskeörző leány:

— Levelet hoztam!

Hosszú, finom szerelmes formájú levél volt.

Halaványzöld, az írás pedig kék rajta, az is hosszú, finom, szerelmes formájú. A szép Regináldnak kis diák korában se dobogott jobban a szíve, amikor az első ilyenfajta levelet kapta. Piros lett az arca, csillogóra pirult a szeme amikor olvasta:

„Most írok neked szép Regináld“ mikor tudom, hogy rajtam kívül senki se ír többé neked. Bevártam amíg mindenki elfelejt és amikor mindenütt be van már töltve a helyed. Bevártam, amíg senki se levelet többé. Nehéz volt a várakozás, ámbar nem volt nagyon hosszú. Most már tudom,

hogy egyedül vagy és íne, fölkereslek. Én vagyok az, akit lázas szenvedélylyel szoritottál a szivedre és akiknek égő csókok között esküdted a fülébe, hogy „örökké!“ És azt is hogy „senki más rajtad kívül soha!“ — Én is megesküdtem és íme állom eskümet. Várlak, hogy jöjj és ha hívsz, megyek. Ha férfi vagy igazán, akinek egész a lelke, szent az érzése és a szava, tudnod kell, ki vagyok. Ezért nem írom meg a nevemet. Ha nem találád ki, nem érdemlenéd meg, hogy megtudd!“

A szép Regináld elolvasta a levelet egy, kétszer, tízszer, százszor. Egész nap egyebet se csinált csak olvasta. Hajnal pirkadásánál, déli nap fényenél, alkonyat homályában. Találgatta az írást, fűrkészte a multat, mohó érdeklődéssel kutatta ezt az egyet.

De jó Isten? A szép Regináld annyira asszonynak, leánynak esküdte a fülébe szilaj csókok között, hogy „örökké“ és annyinak elsusogta, hogy „senki más rajtad kívül soha!“

Tessék elhinni a szép Regináld sirt kétségbeesésében és úgy sóhajtozott:

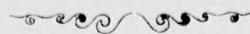
— Eh miért is esküdtem badarszível

annynak, hogy „örökké“ és egyedül őt fogom szeretni. A temérdek esküben most sehogye találom az egyet: — esküszöm! most igazgá váltanám ez egyet, ha akkor, amikor tettem, nem is volt igaz! Jaj nekem hogy így játszottam az esküvel; most bosszút állanak rajtam.

Valósággal buskomor lett a szép Regináld. Naphosszat ott ült az ablakban és szegény, fáradt emlékezete lankadt szárnyakkal röpködött a multban a hamis szellemek tarlóján, keresve ezt az egy igaz szemet, amelyből a jövő boldogsága kicsirázott volna. Közben pergett az idő.

A vén kulesáron, meg a feleségén kívül a kecskeörző leány mellé felkerült a négytornyú kastélyba egy ifju kecskepásztor is.

Mind párosával voltak, csak a szép Regináld bolyongott egymagában a felső szobákban; nézte sóhajtozva, miként borítja a hegyeket a hó, mialatt esüggedt lelke veszendő reménységgel kutatta a letűnt multban az elveszet jövődöt. . . .

és nem szabad visszariadni az éles késtől sem, mely a mélety a testből kivágja, ha azt másképp eltávolítani nem lehet, de ennek az intézetnek egészségesnek kell lennie, mert azt a szeretet alapította, mely nem distinguál ember és ember közl vallása, hanem a szerint, hogy tisztességes-e és hüfiae ennek a hazának, melyért zsidó felekezetünk vért, életet, vagyont legalább olyan métekben áldoz, mint bármely más felekezet.

Ezen körülményeket azok figyelmébe ajánljuk, kik hivatva lesznek ebben az ügyben dönten.

Hived

Dr. Berkes Móricz.

H I R E K.

— **Mindenszentek napján** a turbéki temetőben lévő kápolnában a halottakérti litániát *Herger* József plebános mondta s ugyancsak lélekemelő szent beszédet is intézett a nagyszámban összesereglet r. katolikus hívekhez.

— **A József Főherceg Szanatórium Egyesület** sorsjátékát, az ország-szerte megalakult hölgybizottságok rendkívül népszerűvé teszik. De meg is érdemli ez a derék egyesület a közönség támogatását, mert eltekintve attól, hogy a szegénysorsu tudóbeteg megmentése érdekében működik. — a sorsjáték nyereménytárgyai is olyanok, amelyeknek nyerési esélyei reményében érdemes sorsjegyeket vásárolni. Az első nyeremény egy 22-000 koronát érő rendkívül modern foglalatú ékszer-kollekció; a második: egy 500 kötetet tartalmazó pompás könyvtár amelynek szekrényét, művész rajza után egyik udvari szállítónk készítette; a harmadik főnyeremény: öt különböző fegyvert tartalmazó vadászállvány, teljes vadászfelszereléssel. E három főnyereményt amely valóságos látványosság-számba megy, a közel napokban kiállítják közszemlére a királyi bérpalotában lévő irodahelyiségben, ahol bárki által megtekinthető lesz. Ezen kívül még 725 kisebb-nagyobb nyereménytárgya van a sorsjátéknak.

— **Adomány.** *Vörösmarty* Mihály szigetvári látogatásának megörökítésére állítandó emléktábla költségeire 2 kor. érkezett hozzánk. Rendeltetési helyére juttattuk.

— **A reformáció emlékére** a helybeli polgári iskolában megtartott Istentisztelet alkalmával *Fehérváry* Gyula hobilí ev. ref. lelkész mondta el az imát s utána az ifjúság és a hívek egyházi énekekkel dicsőítettek az urat. Majd ismét *Fehérváry* lelkész tartotta meg mélyen átgondolt s megszívlelendő szép egyházi beszédét, s ennek végeztével a híveit az urvacserorában részesítette.

— **Uj posta mesternő.** Lemondás folytán megüresedett magyaratádi postamesteri állásra a postai igazgatóság *Bohár* Józst nevezte ki.

— **Meghívó.** A „pécsi püspöki jogakademia“ kebelében fennálló „pécsi jogász dalárda“ folyó évi november hó 12-én, Szigetvárott, a korona szálloda összes helyiségeiben műsorral egybekötött zártkörű táncstélyt rendez. Belépti-díj személyenkint 2 kor. Kezdeté esti 8 órakor. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a Da-

lárda. *Műsor*: 1. Huber: Honfidal Énekli a Jogász Dalárda. 2. Várady-Erney: Ilora, Melodráma, szavalja Csernits Jenő, zongorán kíséri Sándor Károly. 3. Leoneavallo: Prolog a „Bajazzók“ operából. Zongorán előadja: Lewin Kornélka urleány. 4. Kremser: Szivdobogás. Éneklik: Biber Mátyás, Csernits Jenő, Gyenes Károly, Sándor Károly, zongorán kíséri Magyar Dezső. 5. Modern leányok. Felolvasás, tartja Kiss Ernő. 6. Lányi: Kertem alatt. Énekli a Jogász Dalárda. 7. Fejes: Az utolsó honvéd. Szavalja Vérfy Aladár. 8. Lányi: Népdalegyveleg. Énekli a jogász Dalárda. Vérfy Aladár elnök. Csernits I. karmester. Lamparter József pénztáros. Sándor Károly II. karmester. Zsulyevits Gyula jegyző. Tóth Aladár cigányvajda. Biber Mátyás, Blauhorn Andor, Bein Lipót, Budimacz Mihály, Deák Ignác, Berlik Imre, Gauder Ferencz, Gombos Aladár, Gyenes Károly, Györy Nagy Jenő, Haksch Ferencz, Kaufmann Alfréd, Kiss Ernő, Kovács Alajos, Köberling Nándor, Lunova Jenő, Magyar Dezső, Martinek Ferencz, Osztrich Lajos, Orf Béla, Papp Károly, Perényi Ödön, Popov Milorád, Resser Lajos, Rozgonyi Vendel, Schneider Henrik, Schutták József, Till József, Vass József, Vig János, Wlassits Károly, a Jogász Dalárda tagjai.

— **Öngyilkos aggastyán.** Nem sok ideje lehetett már vissza *Horvátics* Péter 78-éves helybeli öreg embernek, s mégis önkézzel vetett véget életének. Ugyanis f. hó 1-én este vőjének szibóti szőlejében lévő istállójában felakasztotta magát. Az orvosi vizsgálat szerint az öngyilkosságot valószínű pillanatnyi elmezavarásban követte el.

— **A zöldszemű szörnyeteg** a féltékenység ismét két áldozatot követelt magának. A tragédia melynek áldozatául egy szigetvári fiatal leány is esett, Pécsen történt a héten. Már két éve, hogy *Verle* Aladár 33 éves mázolósegéd vadházasságban élt *Majetics* Mariskával, kit örülésig szeretett. Minden keresményét reá költötte. Azonban a leány az utóbbi időben ugylátszik rá unt szerető társára és más férfi után nézett. Talált is magának más szeretőt, kit a Verletől kapott pénzzel meg segített is. A szegény *Verle* látván a leány elhidegülését, szívét a féltékenység kínzó ördöge marezangolta. Egy névtelen figyelmeztető levél még jobban éleszté benne a féltékenységet s ennek következtében a leányt forgópisztolylyal kezében felelősségre vonta, ki eleinte tagadta hűtlenségét, de később mégis bevallotta bűnét, hogy megcsalja Verlet. Erre a magán uralkodni nem tudó megcsalott férfi fojtogatni kezdte, sokáig kizozta áldozatát s végül melbe lötte.

Ezután pedig önmagát lötte meg. A házbeliék a két lövés zajára a bezárt ajtót feltörték s borzalmas látvány tárult szemük elé. Nagy vértöcsében vívódott a halálal a szegény féltékeny ember, göresösen szorongatván kezében az öldöklő fegyvert, míg hűtlen kedvese már élettelenül terült el a padlón. A gyilkos *Verlet* beszállították a kórházba, azonban ő is pár óra múlva kiszervevedett.

— **Lopás.** *Werbovecz* Ferencz helybeli mézeskalácsos ugyancsak megjárta a napokban, mert az esti órákban a vasúti raktárnál kiváltott árucikkeiért csak másnap küldött. A kiváltott árucikk azonban a raktár előtti téren lévén, abból valaki egy hordó méhsert ellopott.

Werbovecz kártérítésre nem tarthat igényt, mert az árut kiváltotta, s így a vasut nem felelős.

— **Lakás és lakbér is.** Közbeszéd tárgyát képezi városunkban, hogy *Valentényi* György a helybeli állami polgári iskola igazgatója, kinek városunkban a legkényelmesebb és legnagyobb lakása van az iskola épületében, — kezdettől fogva a lakpénzt is felvette. Már pedig annyit még a leglaikusabb embernek is tudnia kell, hogy lakás is meg lakbér is nem járhat. Éppen azért csodálkozunk azon, hogy az igazgató ezt ne tudta volna? Mert ha nem tudta, akkor az elég baj, de ha tudta, akkor annál rosszabb. Hisszük, hogy ez ügy a képviselőtestület legközelebbi ülésén inerpollatió tárgyát képezi s elhatározzák azt, hogy az ideig míg az épület a városé volt és az igazgató ingyen lakott, tehát a városnak járó lakbért megfizesse, hamar egyszer ő a lakpénzt az államtól, (természetesen a lakás fizetésére) bevasalta. Különben mint hiteles forrásból értesülünk *Valentényi* igazgató önmaga ellen a fegyelmi eljárás megindítását felettes hatóságánál már megkérte. Közérdekü dologról lévén szó ennél fogva, nem hallgathattuk el a fenti esetet, — de várakozó álláspontot foglalunk el mindaddig, míg az ügy érdemleges elintézését nem nyer.

— **Rablógyilkossági merénylet.** Folyó hó 1-én 7-óra tájban *Horváth* József helybeli „Friss ujság“ hordó, mint küldöncz táviratot vitt Rózsafára. Utközben azonban hozzá csatlakozott egy 28-év körüli ember, kivel egy darabig együtt haladtak, — de az ismeretlen társ felszólította az öregot, hogy kísérje őt Denesházának, mert ő fél egyedül. Az öreg meg is ígérte ezt és csak egy decipalinkát kért, hogy fizessen neki ismeretlen társa. Azonban csalatkozott, mert a Rózsafa felé vezető uton társa egyszerre csak mellén ragadta *Horváthot*, — a földre tepervén 11 szurást ejtett rajta, s a már halottnak hitt sürgönyhordótól 2 korona pénzt elrabolta. Azután ellillant. De *Béres* Ferencz járásörmester fáradságot nem ismerő buzgó kutatása folytán, sikerült a gazembert kinyomozni a csendőrségnek, ki a Denesháza melletti Kisógés téglaháznál mint téglás dolgozott és *Babai* Józsefnek hívják (cigány) de onnét a tett elkövetése után Kis-Peterdre onnét a szilvási csárdába, majd Hatvan községbe s végül, Béczre szökött. Azonban a csendőrök nyomról nyomra üldözték a buzdosó *Babait*, kit egyik rokonánál *Babai* Pálnál Béczen elisfogat s megvasalva Szigetvárra kísérték. A megszurkált *Horváth* József súlyos betegen fekszik. Elismerésünket fejezzük ki az ügybuzgó csendőrségnek a fáradságos de eredményes működéséért.

— **A lépfene ragályos állapotbetegség** a patosfai uradalomban nagyban uralg.

— **Az élelmi cikkek drágulásához.** Majdnem minden élelmi cikk árának emelkedése arra kényszeríti háziasszonyainkat, hogy újabb megtakarításokról gondoskodjanak. Ez alkalomból arra emlékeztetünk, a mire gyakrabban utaltunk, hogy a *Kathreiner*-féle *Kneipp*-malata kávé használatával nagy megtakarítás érhető el. Sok esetben a babkávét teljesen nélkülözhető, s így nem egy többlet kiadásért kárpótlást nyerhetünk. Előítélettel mentes háziasszonyok különben is már régen „tisztá“ *Kathreiner*-kávét adnak az asztalra, s amint a tapasztalat tanítja, a ki egyszer már megszokta, nem akarja többé nélkülözni. Erősen elkészítve a „*Kathreiner*-féle *Kneipp*-malata kávé“ ízében igen kellemes, s különösen gyer-

mekeknek tápdús és vérképző. E mellett az étvágygerjesztő kávészin eléréséhez sokkal kevesebb tejszükséges, mintha az erősen színező kávépótlékot használjuk; tehát itt is van megtakarítás. Mind ezeket az előnyöket természetesen csak a „valódi“ Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé nyújtja. Hangsúlyozzuk ezért a bevásárlásnál a Kathreiner nevet és kérjük az eredeti csomagokat Kneipp páter arcképével, és ne fogadjunk el nyitva mérlegelt egyszerűen pörkölt termékeket vagy mésképen csomagolt hitvány utánzatokat.

— Egy 20 filléres igazató története. A pénznek, mégha csak 20 filléres is, megvan az értéke és így a szerepe is az életben. És ez a kerek kis nikkelpénz nemrég egy családot majdnem egy nagy vagyontól fosztott meg. Ugyanis egy bérmentetlen levelet kézbesített a minap a posta egy ismert táblabíró feleségének címére, aki azonban visszautasította a 20 fillér pótbüntetéssel terhelt borítékot. Férje unszolására azonban még is kiváltotta az előszobában utóltért levélhordótól a levelet. Nagyon bosszankodott azonban a nagysága, midőn a borítékot felbontva, abban egy sorsjegyet és ennek nyugtáját találta. A bírő azután megmagyarázta, hogy előző napon vásárolt egy sorsjegyet felesége születésnapjára és ennek számát nem jegyezte meg és a nyugtával együtt a bankházban felejtette.

A bírőné szemrehányással fogadta e születésnapi ajándékot. A bírő, hogy megszabaduljon a kukli-prédikációtól, a klubba akart menekülni. Már éppen az előszoba kilincsét fogta, midőn két uriember becsöngetett Török A. és társa (Budapest, VI., Teréz-körút 46. alatti) bankházából, hogy az előző napon vásárolt sorsjegyre a 400.000 koronás nagy nyereség negyedrésztét kifizessék.

A bírő örömtől reszketve vezette be a kiküldöttet feleségéhez, aki most már hálásan borult férje nyakába és megbocsájtotta a postának is, hogy a borítékról véletlenül leestett levélbélyeg hiányáért 20 fillér büntetéspénzt szedett be.

Kiadja a szerkesztőség.

NYILT-TÉR.

Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Kivonatos másolat.

A szigetvári kir. járásbíróság nyilvános tárgyalása.

Becsületsértés vétségével vádolt Reiter József elleni bűnügyben megjelent Tóth István ügyvéd, magánvádló képviselője; Németh Zoltán, Verbőczy János, Kenessey István, mint tanúk.

Végzés.

A kir. járásbíróság ez ügyben a további eljárást, a B. P. 323 §-a értelmében, tekintettel arra, hogy az ügy, felek közt bocsánat kéréssel békés uton fejeződött be s a magánvádló a vádat elejtette, megszünteti s kötelezi Reiter József vádlottat, hogy Ürmös Péter magánvádlónak a képviselettel felmerült 16 kor. s a véghatározat esetleges hírlapi közzétételével felmerülő s a kiadóhivatal nyugtájával igazolandó költségeket is 15 nap alatt végrehajtás terhével fizessen meg.

Felek ezen végzést kihirdetés után megnyugvással tudomásul vették.

Szigetvár, 1904. évi november 3-án.

Öltvay Károly s. k. Vásárhelyi s. k.
jegyzőkönyvvezető. kir. albiró.

Szén eladás.

I. rendű Salonszén Salakmentes
és I. rendű Brikett 1 kilós darabokban
kapható jutányos árért

Singer Ármin

fakereskedőnél Szigetvárott.

Megrendelésre házhoz szállítva.

A leghiresebb kötőgépek
házi és ipari célra

I. styriai kötőgépgyár

magyar képviselők

Budapest VII. Erzsébet-körút 23.

részletfizetésre is kapható.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

Fogl József Lajos.

Egy csinos

hintó, jó lovakkal

fuvarozásra rendelkezésre készen áll,

Zanathy Józsefnél
SZIGETVÁROTT.

Megjelent

és

Kozáry Ede könyvkereskedésében
kapható:

Vinczelérkönyv. Szőlőmunkások
és gazdák részére. Irta: Vaday József.
Ára 80 fillér.

Tanonczok felvétele!

Szigetvári czipőgyárunkban 13 éven felüli fiúk felvétetnek és 14 napi próba után, 2 korona heti fizetésben részesülnek.

Neumann és Bienenfeld.

Háromszori bekenésre

megszabadul kellemetlen lábizadásától.

Egy korona beküldése ellenében (tiz levéljeggyel) bérmentve küldi

Riesz, Halas.

Köhögés, rekedtség, és hurut ellen
nincs jobb a

RETHY-féle

pemetefü cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RETHY-félét fogadjunk el!

PÉNZ

4 és fél % -os

törlesztéses kölcsönöket nyújtok budapesti és külföldi elsőrangú pénztételektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékéig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és diszcreten.

Bank- és magánadósságok convertálása.

LANG SAMU

Budapest, VI., Nagymező-u. 12.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.

Értékpapírok és részvények a legmagasabb árfolyam mellett megvételnek.

Osztálysorsjegyek: 1/1 K 12.—, 1/2 K 6.—, 1/4 K 3.—, 1/8 K 1.50.

(Válaszbélyeg.)

Értesítés.

Van szerencsém a t. közönséget értesíteni, hogy a régi jó hírnevű

Weichart-féle sütődét átvettem.

Üzletemben készítek a mai kor igényeinek teljesen megfelelő jó minőségű tejes és vajás süteményeket. (Kiflit, zsemlyét, császár-zsemlyét, perczet stb.) melyek úgy izre, mint kinézésre a követelményeknek megfelelnek.

Megrendelésre, e szakmába vágó bármilyenféle luxus-sütemények kaphatók.

A t. közönség pártfogását kéri.

Kormos Ferencz
sütő-mester.

Ne vegyen senki hangszert
míg

Reményi Mihály

műhangszerész és kir. szabadalom-tulajdonos, a Magyar Királyi Zene-Akadémia szállítója, 315 ábrával ellátott legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik

Budapestről, Király-utca 44. II.

Ujdonságok

az őszi idényre!

Óriási választék a legújabb selymek, bársonyok, flanellok, szövetek és pargetokban.

Különlegességek

a legújabb téli kabátok

és szőrmeárukban!

Kitünő minőségű

Tennis flanellok!

Maradékok félárban!

Deutsch Dávid fia

divatáruházában

Szigetvárott.

(Takarékpénztár épületben).

Kiváló szerencse Töröknel!

Felülmulhatatlanul

kedvez főárudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyereségnél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereseményeket.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresemény.

jut és összesen egy hatalmas összeget.

14 millió 459.000 koronát

nyernek ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeresemény 400.000, 1 a 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 1 a 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeresemény és jutalom 14.459.000 korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1/4 eredeti sorsjegy frt — .75 vagy kor 1.50; 1/2 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor 3.—

1 " " " 3.— " " 6.—; 1 " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 13-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46 a. I. fiók: Váczi-körut 4 a.

II. fiók: Múzeum-körut 11 a. III. fiók: Erzsébet-körut 54 a.

Rendelőlevel levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben (utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegeketben) } A nevem: ..... törlesztendő.

Pontos cím!